Valiokunnan lausunto PeVL 47/2026 vp– HE 94/2026 vp

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta (HE 94/2026 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Riku Hurme, työ- ja elinkeinoministeriö
- professori Tomi Voutilainen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- oikeusministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja tulotietojärjestelmästä annettua lakia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.2026. Esitykseen sisältyy lakiehdotusten suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskeva jakso. Hallitus katsoo, että lait voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksessä ehdotetaan, että työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja tulorekisterilakia muutetaan niin, että kunta- ja kuntayhtymäpohjaisille työvoimaviranomaisille mahdollistettaisiin oikeus saada ja käyttää nykyistä laajemmin asiakkaiden välttämättömiä tulotietojärjestelmään talletettuja tietoja järjestämislaissa säädettyjen työvoimapalvelujen

toimeenpanoa ja toimeenpanoon liittyviä tehtäviä varten. Lisäksi työvoimaviranomaiset voisivat käyttää asiakkaan tulotietoja yleisen toimialansa puitteissa järjestettyjen työllisyyspalvelujen valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakointiin ja ohjaukseen edellyttäen, että palvelusta olisi sovittu työllistymissuunnitelmassa. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle mahdollistettaisiin oikeus saada välttämättömiä tietoja tulotietojärjestelmästä laissa säädettyjen valtionavustuslain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.

(2) Hallituksen esityksessä (s. 56—57) perusteena perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytämiselle mainitaan se, että ehdotettava sääntely jättää työvoimaviranomaisille harkintavallan sen osalta, käsitteleekö työvoimaviranomainen henkilötietoja vai ei. Tämä on perustelujen mukaan merkityksellistä työnhakijoiden yhdenvertaisen yksityiselämän suojan kannalta.

(3) Perustuslakivaliokunta on (ks. esim. PeVL 46/2024 vp, kappale 6 ja siinä mainitut lausunnot) kiinnittänyt huomiota hallituksen esitysten laatimisohjeisiin. Niiden mukaan, jos lakiehdotuksen perustuslainmukaisuudesta tai suhteesta ihmisoikeussopimuksiin on epäselvyyttä, esityksen suhdetta perustuslakiin koskevaan jaksoon on otettava säätämisjärjestysarvion jälkeen omaksi kappaleekseen nimenomainen lausuma, jonka mukaan on suotavaa, että esitys saatetaan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi. Lausumaa ei ohjeiden mukaan kirjoiteta, ellei esityksen arviointi perustuslakivaliokunnassa ole aidosti tarpeen tulkintaongelman takia. Valiokunta korostaa edelleen, että muissa kuin ohjeissa mainituissa epäselvyystilanteissa tällaista lausumaa ei tulisi sisällyttää perusteluihin. Valiokunnan käsityksen mukaan viime aikoina ainakin henkilötietojen suojaan liittyvissä sääntely-yhteyksissä kynnys lausuman ottamiseen näyttää olleen perusteettoman matala. Valiokunta kiinnittää valtioneuvoston vakavaa huomiota asiaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Valiokunnan lausunto PeVL 47/2026 vp

Helsingissä 16.6.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Henrik Vuornos kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Pertti Hemmilä kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta